

Konserwator dzieł sztuki
mgr Magdalena Gawłowska
Dypl. UMK nr 1089, zezwolenie WKZ 6/K/94
20-807 Lublin, ul. Czeremchowa 12/27
e-mail: gawłowska.magda@gmail.com
[tel. + 48 506 848 427](tel:+48506848427)

PROGRAM PRAC
KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH
PRZY OBIEKTACH ZABYTKOWYCH
Z KOŚCIOŁA P.W. MATKI BOŻEJ SZKAPLERZNEJ
W ABRAMOWIE

Opr.:
mgr Magdalena Gawłowska

LUBLIN 2024

SPIS TREŚCI.

1. Przedmiot prac.....	3
2. Historia, opis i technika wykonania.....	3
2.1 Ołtarz główny.....	3
2.2 Ołtarz boczny.....	4
2.3 Prospekt organowy.....	4
2.4 Feretron z obrazami św. Urszuli i Łukasza.....	4
2.5 Feretron z obrazami Matki Boskiej Łaskawej i Przemienienia Pańskiego.....	5
2.6 Żyrandol.....	5
3. Stan zachowania i przyczyny zniszczeń.....	6
3.1 Ołtarz główny.....	6
3.2 Ołtarz boczny.....	6
3.3 Prospekt organowy.....	6
3.4 Feretron z obrazami św. Urszuli i Łukasza.....	6
3.5 Feretron z obrazami Matki Boskiej Łaskawej i Przemienienia Pańskiego.....	7
3.6 Żyrandol.....	7
4. Wnioski i założenia konserwatorskie.....	7
5. Programy prac konserwatorskich.....	8
5.1 Ołtarz główny.....	8
5.2 Ołtarz boczny.....	9
5.3 Prospekt organowy.....	10
5.4 Feretron z obrazami św. Urszuli i Łukasza.....	10
5.5 Feretron z obrazami Matki Boskiej Łaskawej i Przemienienia Pańskiego.....	11
5.6 Żyrandol.....	11
6. Zdjęcia obiektów.....	12

1. PRZEDMIOT PRAC.

Program prac wykonano na zlecenie ks. Eugeniusza Dobosza pełniącego funkcję proboszcza parafii pw. Matki Boskiej Szkaplerznej w Abramowie. Opracowanie dotyczy zabytkowych obiektów wyposażenia kościoła wpisanych do Rejestru Zabytków pod nr B/287, 26-11-1987, nr KL. IV 5334/5/87.

2. HISTORIA, OPIS I TECHNIKA WYKONANIA.

Parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej została erygowana w 1925 roku. Wybudowany wówczas drewniany kościół zastąpiła obecna murowana świątynia, której budowę ukończono w 1994 roku. Ołtarz główny i ołtarz boczny prawy, wykonane w typie baroku, stanowiły wystrój pierwszego kościoła i powstały około roku 1925. Struktura ołtarzy jest zbudowana z drewna dębowego, politurowanego, detale architektoniczne i dekoracja snycerska jest złożona, a elementy rzeźbiarskie polichromowane i złożone. W nastawie obu ołtarzy znajdują się obrazy olejne na płótnie, zachowane w dobrym stanie, konserwowane w 1999 roku i nie są przedmiotem opracowania. W kościele są przechowywane ponadto zabytkowe XIX-wieczne feretrony, barokowy żyrandol i fragment prospektu organowego z 2 poł. XVIII wieku.

2.1. Ołtarz główny.

Ołtarz główny o budowie architektonicznej jest jednokondygnacyjny i trójosiowy. Ma wymiary 570 cm x 460 cm. Wysoka partia cokołowa jest rozbudowana po bokach i leży na planie trójbocznym, a w jej wysuniętych członach mieszczą się bramki. Nastawa flankowana jest po bokach przez trzy pary wolnostojących kolumn, nad którymi znajdują się lekko wygięte w łuk odcinki belkowania. W polu środkowym znajduje się obraz z przedstawieniem Matki Boskiej Różańcowej ze św. Dominikiem (1 ćw. XX w.). Powyżej wznosi się półkoliście wklęsła attykowa nadstawa z umieszczoną pośrodku półpostacią Chrystusa na tle promienistej aureoli. W prześwitach kolumn znajdują się rzeźby stojących postaci św. Piotra i Pawła, a na odcinkach belkowania ustawione są dwie figury adorujących aniołów wyobrażonych w pozie klęczącej, ze złożonymi skrzydłami o secesyjnej formie. Obraz ujęty jest w profilowaną ramę zamkniętą łukiem i zwieńczoną na szczycie kartuszem na parze liści palmowych. Mensa jest sarkofagowa z hierogramem Marii w antepedium. Tabernakulum

dwukondygnacyjne: w dolnej części mieści się metalowe tabernakulum, a w górnej kolisty korpus tronu z arkadą ujętą elementami dekoracyjnej snycerki z motywem rocaillu.

2.2. Ołtarz boczny, prawy.

Ołtarz znajduje się w nawie po stronie lekcji. Podobnie jak ołtarz główny zbudowany jest w typie baroku, prawdopodobnie przez ten sam warsztat około 1925 roku.

Ma wymiary: 480 cm x 220 cm. Posiada mense sarkofagową i wysoki dwukondygnacyjny cokół z postumentami ustawionymi narożnikowo po bokach. W polu retabulum umieszczony jest obraz olejny na płótnie „Komunia św. Stanisława”, zamknięty od góry łukiem nadwieszonym z ozdobionym kartuszem na szczycie i liśćmi palmy. Rama o profilu wklęsło-wypukłym. Nastawę flankuje para kolumn, nad którymi znajdują się odcinki belkowania zwieńczone płonącymi wazami. Nadstawa, ze spływami po bokach, zamknięta jest od góry gzymsem o łuku nadwieszonym dekorowanym akroterionem. W polu nadstawy hierogram Jezusa w promienistej aureoli otoczonej lilijkami.

2.3. Prospekt organowy.

Na chórze muzycznym kościoła eksponowana jest ściana licowa późnobarokowego prospektu datowanego na 2 ćw. XVIII wieku, pozbawionego szafy i instrumentarium. Ma wymiary: 420 cm x 375 cm. Składa się z trzech przęseł otwartych arkadowo i pary przęseł pośrednich, otwartych prostokątnie. Szczyt przerwany, sfalowany i gzymsowany. W partii środkowej, o podwyższonej arkadzie, gzyms o łuku nadwieszonym. Cokół z płycinami. Metalowe tubusy piszczałek wypełniających arkady są w kolorze stalowo-szarym, a elementy drewniane prospektu są pomalowane w kolorze ciemnobrązowym.

2.4. Feretron z obrazami św. Urszuli i św. Łukasza.

Feretron ma formę prostokątnej, dwustronnej, profilowanej ramy ujętej dwoma smukłymi kolumnienkami zakończonymi pinaklami i posadowionej na skrzynkowej podstawie z ryzalitami, w których znajdują się otwory na drągi służące do noszenia feretronu. Na szczycie ramy jest wtórnie dodany, niewielki krzyż ze spływami, amatorskiej roboty. Drewno malowane jest farbami olejnymi w kolorze brązowym i szaro-zielonym. Wymiary: 138 cm x 105 cm.

Para obrazów olejnych na płótnie, malowanych w typie baroku ludowego, datowana jest na czas około połowy XIX wieku. Wymiary obrazów: 70 cm x 64 cm.

Obraz św. Urszuli przedstawia stojącą centralnie świętą i dwie postacie dziewczęce klęczące u jej stóp w pozie modlitewnej. Św. Urszula trzyma nad głowami orantek swe

rozpostarte opiekuńczo dłonie. Święta, ukazana jako młoda niewiasta z długimi ciemnymi włosami, odziana jest w jasnozieloną suknię z ciemniejszym gorsetem i różowy płaszcz spływający od głowy za plecy. Dziewczęta noszą białe sukienki, niebieskie gorsety i różowe fartuszki. Mają na głowach zawiązane białe opaski. W tle gładko malowane szare niebo i bliżej nieokreślony pejzaż z nisko zaznaczonym horyzontem, z niewielkimi wzniesieniami, w tonacji szarozielonej.

Obraz św. Łukasza ukazuje postać świętego do kolan, w pozie siedzącej, z tułowiem lekko skręconym w prawo i głową skierowaną w lewo. Święty Łukasz kieruje wzrok ku krzyżowi, który trzyma wzniesiony w swojej prawej, wyciągniętej ręce. Lewą rękę ma opartą na otwartej księdze leżącej na pulpicie. Przedstawiony jest z siwym zarostem. Odziany w czerwoną suknię i szaro zielony płaszcz. Z lewej strony kompozycji wyobrażony jest łeb wołu - atrybut Ewangelisty. Tło stanowi bliżej nieokreślone wnętrze.

2.5. Feretron z obrazami Matki Boskiej Łaskawej i Przemienienia Pańskiego.

Feretron ma formę prostej ramy ujętej w dwie kolumnienki toczone na kształt przypominający astragal. Rama zamknięta od góry łukiem nadwieszonym jest zwieńczona krzyżem i wsparta na podstawie z dwoma prostopadłościennymi klockami. Feretron jest prawdopodobnie wtórny, prostej, stolarskiej roboty, pomalowany ciemnobrązową farbą olejną.

Wymiary feretronu: 137 cm x 94 cm.

Para obrazów olejnych na płótnie, w typie baroku, datowana jest na koniec XIX w. Autor nie znany. Wymiary: 84 cm x 61 cm.

Obraz Matki Boskiej Łaskawej przedstawia Madonnę stojącą w pozie kontrapostu na sierpie księżyca leżącym na globie. Matka Boska depcze wijącego się węża, ma rozpostarte ręce, a spod jej dłoni spływają promienie. Postać odziana jest w białą suknię, błękitny płaszcz i chustę koloru sjeni. Za głową Marii wyobrażone są otwarte przestworza nieba, a powyżej hierogram Marii i para gorejących serc. Tło z przewagą brązów i ugrów, kula ziemiska błękitna.

Obraz Przemienienia Pańskiego namalowany według kanonu Rafaela przedstawia scenę z unoszącymi się na tle „złotych” przestworzy postaciami - Chrystusa oraz po Jego bokach proroków Mojżesza i Eliasza. Szata Chrystusa jest biała, suknie proroków - zielona i biała, a ich rozwiane płaszcze - czerwony i w kolorze palonego ugru. Mojżesz jest ukazany z lewej strony obrazu jako starzec z siwym zarostem trzymający w błękitnym zawoju kamienne tablice. W dolnej strefie widoczny jest wierzchołek góry Tabor, bez towarzyszących zazwyczaj tej scenie apostołów.

2.6. Żyrandol.

Żyrandol barokowy, pochodzi z czasu około 2/3 ćw. XVIII wieku. Jest wykonany z mosiądzu i szkła, wys. 82 cm, Ø 74 cm. Posiada 15 punktów świetlnych na korpusie o ramionach w dwóch poziomach (10 i 5). Korpus z kulą mosiężną i trzonem tralkowym, szklanym. Na tralce dwie wiązki haczyków do zawieszania szkieł. Ramiona z prętu czterogrannego, wyginane opływowo. Na ramionach haczyki do zwisów szklanych. Profitki rozetowe. Gilzy świec tulejowe. W spodzie trzonu nakładka rozetowa z drobną gałką.

3. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ.

3.1. Ołtarz główny.

Struktura ołtarza zbudowana z drewna dębowego jest w dość dobrym stanie technicznym. Na łączeniach elementów występują szczeliny powstałe w następstwie pracy drewna w zmiennych warunkach mikroklimatycznych panujących w kościele. Obserwuje się ślady żerowania owadów szkodników drewna w partiach bielastych. Powierzchnia pokryta ciemnobrązową politurą jest przetarta w dolnych partiach w wyniku użytkowania oraz nieprawidłowego oczyszczania. Występują drobne uszkodzenia mechaniczne, dziury po gwoździach. Elementy snycerskie wykonane z drewna lipowego są częściowo zaatakowane przez drewnojady. Niewielkie obłamania i ubytki formy występują w dolnej partii ołtarza – m.in. na bramkach, na antepedium. Złocenia, wykonane szlagmetalem w technice olejnej, są wtórne, matowe, brudne, ze śladami korozji w postaci ciemnych plam. Powierzchnia pod złoceniami jest nierówna, grunty wtórne. Rzeźby figuralne malowane i wtórnie złoczone są brudne, a złocenia mają tendencję do złuszczenia się. Na figurze św. Piotra obserwuje się liczne kolonie szarej pleśni powstałe w wyniku zawilgocenia spowodowanego w przeszłości przez nieszczelność w pobliskim oknie. Mosiężny front tabernakulum ma mocno przetarte powierzchnie złoczone i srebrzone. Występują ubytki dekoracji ornamentalnej w dolnej części obramienia drzwiczek.

3.2. Ołtarz boczny, prawy.

Stan zachowania jest analogiczny jak w ołtarzu głównym – struktura jest w dość dobrym stanie technicznym, występują szpary na łączeniach, politura wytarta w dolnych partiach. Dekoracja snycerska jest osłabiona przez drewnojady, widoczne dawne naprawy i klejenia pęknięć, powierzchnia imitacji złoczeń matowa, z licznymi śladami korozji.

3.3. Prospekt organowy.

Drewniana struktura jest osłabiona przez drewnojady. Powierzchnia ma liczne drobne uszkodzenia mechaniczne, szczególnie widoczne na krawędziach profili. Wtórne powłoki farby są nierówne. Złocenia szlagmetalem mają ślady korozji, leżą na ubytkach.

Część pierwotnie złożonych profili może być zamalowana farbą. Metalowe tubusy piszczałek są ucięte, a blacha ma ślady wgnieceń i deformacji.

3.4. Feretron z obrazami św. Urszuli i św. Łukasza.

Całość bardzo brudna. Na ramie drobne uszkodzenia i ubytki zamalowane farbą. Element zwieńczenia z krzyżem jest wtórny i wykonany nieudolnie. Powłoka farby gruba. Obrazy malowane na płótnie obustronnie. Obraz św. Urszuli słabo czytelny z powodu brudu i silnie pociemniałego werniksu. Ślady oczyszczania. Dwa drobne uszkodzenia płótna z lewej strony. Płótno wyrwane z ramy przy dolnej krawędzi. Obraz św. Łukasza w podobnym stanie – kompozycja słabo czytelna, drobne uszkodzenia płótna w tle z prawej strony i na prawej dłoni, plamy, zacieki, warstwa malarska spękana z tendencją do łuszczenia. Przypuszczalnie tło jest przemalowane.

3.5. Feretron z obrazami MB Łaskawej i Przemienienia Pańskiego.

Drewno ramy mocno zaatakowane przez owadzie szkodniki drewna. Widoczne liczne otwory wylotowe owadów. Brak świeżych trocin. Obłamany element sterczyny przy krzyżu. W dolnej partii drobne uszkodzenia mechaniczne. Na obrazie Matki Boskiej warstwa malarska z gęstą siatką spękań, łuski uniesione, drobne ubytki farby w tle zamalowane po płótnie, pęknięcie na szwie z lewej strony. Tło lub całość przemalowane? Obraz zasłonięty od góry przez ramę? Obraz Przemienienia Pańskiego ma pociemniały werniks, warstwa malarska z gęstą siatką spękań tworzy miseczkowate łuski, ciemne krakelury mocno uwidocznione.

3.6. Żyrandol.

Powierzchnia mocno zabrudzona, z ciemnymi plamami produktów korozji. Przypuszczalnie pierwotnie złożony. Braki zawieszek ze szkła (kryształu, ilość do ustalenia). Tulejki na świece wtórne, z tworzywa sztucznego. Instalacja elektryczna – do wymiany. Weryfikacji wymaga stalowa lina i mechanizm zawiesi.

4. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE.

Celem planowanych prac jest powstrzymanie procesu degradacji obiektów i przywrócenie ich pierwotnych walorów artystyczno-estetycznych. Przewiduje się demontaż wszystkich elementów dekoracji snycerskiej i rzeźb nie związanych trwale ze strukturą ołtarzy. Po oczyszczeniu z kurzu i brudu odwrocie ołtarzy należy nasycić środkiem przeciw szkodnikom drewna. W ramach konserwacji technicznej wszelkie osłabione łączenia powinny być wzmocnione, pęknięcia desek sklezione, a ubytki drewna wypełnione szpachlą akrylową. Na strukturze ołtarzy od strony frontowej konieczne jest usunięcie wszystkich nawarstwień lakierów, wypełnienie szczelin oraz uzupełnienie ubytków drewna. Złożone detale

architektoniczne – profile, ramy obrazów, bazy kolumn oraz wszystkie zdemontowane elementy snycerskie będą oczyszczone z wtórnych nawarstwień szlagmetal i powłok olejnych, poddane dezynsekcji, a osłabione detale wzmocnione metodą impregnacji. W zakresie prac estetycznych zakłada się położenie nowych gruntów i odtworzenie całości partii złożonych przy użyciu złota płatkowego 23 $\frac{3}{4}$ ct w technice na poler i na mat. Po pracach pozłotniczych zostanie odtworzona politura na strukturze. Polichromia na rzeźbach będzie zdezynfekowana, oczyszczona i uzupełniona w granicach ubytków lub odtworzona na podstawie zachowanych fragmentów w technice zbliżonej do oryginalnej. Przewiduje się demontaż frontowej części metalowej kasety tabernakulum i pozłocenie oraz posrebrzenie galwaniczne.

Zakłada się demontaż obrazów z feretronów. Na ramach należy usunąć wtórne nawarstwienia lakierów i powłok malarskich i przywrócić ich pierwotny wystrój. Planuje się oczyszczenie obrazów z brudu, usunięcie pociemniałego werniksu i ewentualnych retuszy. Ubytki płótna i gruntów należy uzupełnić, a uszkodzone fragmenty warstwy malarskiej scalić z oryginałem metodą naśladowczą w technice olejno-żywicznej i zabezpieczyć lico werniksem.

Konieczna jest kompleksowa naprawa żyrandola. Po demontażu i oczyszczeniu z brudu i produktów korozji przewiduje się pozłocenie galwaniczne ramion żyrandola. Uzupełnienia wymaga brak kryształowych zawieszek. Planuje się wymianę tulejek opraw oraz całej instalacji elektrycznej i wsporników do żarówek, żarówek i gilz osłonowych na szklane.

5. PROGRAMY PRAC KONSERWATORSKICH.

5.1. Ołtarz główny.

Struktura ołtarza.

1. Demontaż rzeźb figuralnych i elementów snycerki nie związanych trwale ze strukturą ołtarza oraz zabezpieczenie lica obrazu Matki Boskiej Szkaplerznej.
2. Usunięcie wtórnych powłok lakieru przy użyciu lasera i metodą mechaniczną.
3. Odkurzenie odwrocia ołtarza.
4. Dezynsekcja odwrocia oraz zaatakowanych przez drewnojady fragmentów lica przez dwukrotne nasycanie powierzchni środkiem owadobójczym (Xirein, Remmers Anti-Insekt lub podobne).
5. Impregnacja osłabionych przez szkodniki drewna fragmentów desek (Hekol, Paraloid B-72 lub równoważne).
6. Klejenie pęknięć i wypełnienie szpar między deskami wstawkami z drewna.

7. Wypełnienie drobnych ubytków drewna szpachlówką akrylową.
8. Prace pozłotnicze na detalach architektonicznych i profilach.
9. Praca zlecona – złączenie galwaniczne drzwiczek tabernakulum.
10. Położenie lakierobejcy na bazie żywicy akrylowej w kolorze odpowiadającym najstarszemu, pierwotnemu wystrojowi.

Dekoracja snycerska, złocona.

11. Usunięcie imitacji złoceń przy pomocy lasera lub chemicznie.
12. Dezynsekcja.
13. Wypełnienie ubytków drewna i otworów po żerowaniu owadów szpachlówką akrylową.
14. Położenie zaprawy klejowo-kredowej, wielowarstwowej.
15. Przygotowanie podłoża pod złączenia – gruntowanie, szlifowanie, pulmentowanie.
16. Wykonanie złoceń złotem płatkowym 23 $\frac{3}{4}$ ct w technice na poler i na mat.
17. Montaż elementów na ołtarzu.

Rzeźby figuralne.

16. Dezynfekcja powierzchni rzeźb zaatakowanych przez grzyby pleśniowe.
17. Oczyszczenie z brudu środkiem powierzchniowo-czynnym.
18. Usunięcie imitacji złoceń – chemicznie.
19. Uzupełnienie ubytków drewna i gruntu – szpachlówką.
20. Izolacja kitów.
21. Odtworzenie partii złoconych złotem płatkowym 23 $\frac{3}{4}$ ct. w technice oryginału.
22. Retusz scalający farbami w technice zbliżonej do oryginalnej.
23. Wykonanie dokumentacji opisowej i fotograficznej z przebiegu prac.

5.2. Ołtarz boczny, prawy.

Struktura ołtarza.

1. Demontaż elementów snycerki nie związanych trwale ze strukturą ołtarza i zabezpieczenie lica obrazu.
2. Usunięcie wtórnych powłok lakieru przy użyciu lasera i metodą mechaniczną.
3. Odkurzenie odwrocia ołtarza.
4. Dezynsekcja odwrocia oraz zaatakowanych przez drewnojady fragmentów lica przez nasycanie powierzchni środkiem owadobójczym.
5. Klejenie pęknięć i wypełnienie szpar między deskami wstawkami z drewna.
6. Wypełnienie drobnych ubytków drewna szpachlówką akrylową.
7. Prace pozłotnicze na detalach architektonicznych i profilach.

8. Położenie lakierobejcy na bazie żywicy akrylowej w kolorze odpowiadającym najstarszemu, pierwotnemu wystrojowi.

Dekoracja snycerska, złocona.

9. Usunięcie imitacji złocen przy pomocy lasera lub chemicznie.
10. Dezynsekcja.
11. Wypełnienie ubytków drewna szpachlówką akrylową.
12. Położenie zaprawy klejowo-kredowej.
13. Przygotowanie podłoża pod złocenia – gruntowanie, szlifowanie, pulmentowanie.
14. Wykonanie złocen złotem płatkowym 23 $\frac{3}{4}$ ct w technice na poler i na mat.
15. Montaż elementów na ołtarzu.
16. Wykonanie dokumentacji opisowej i fotograficznej z przebiegu prac.

5.3. Prospekt organowy.

1. Odkurzenie odwrocia.
2. Dezynsekcja odwrocia oraz zaatakowanych przez drewnojady fragmentów lica przez nasycanie powierzchni środkiem owadobójczym.
3. Klejenie pęknięć i wypełnienie szpar między deskami wstawkami z drewna.
4. Usunięcie wtórnych powłok malarskich.
5. Wypełnienie drobnych ubytków drewna szpachlówką akrylową.
6. Usunięcie imitacji złocen - chemicznie.
7. Położenie zaprawy klejowo-kredowej w partiach złocen.
8. Przygotowanie podłoża pod złocenia – gruntowanie, szlifowanie.
9. Wykonanie złocen złotem płatkowym 23 $\frac{3}{4}$ ct.
10. Pomalowanie struktury farbami olejnymi w kolorze odpowiadającym najstarszemu wystrojowi.
11. Naprawa piszczałek – oczyszczenie, prostowanie wgnieceń.
12. Wykonanie dokumentacji prac.

5.4. Feretron z obrazami św. Urszuli i św. Łukasza.

Obrazy.

1. Demontaż obrazów z ram.
2. Oczyszczenie powierzchni z brudu i kurzu.
3. Usunięcie werniksu i pociemniałych retuszy, chemicznie.
4. Reperacja uszkodzeń oryginalnego płótna.
5. Doklejenie pasów brzeżnych z płótna lnianego.
6. Założenie kitów w ubytkach gruntu.

7. Położenie werniksu damarowego
8. Punktowanie przetarć i ubytków warstwy malarskiej farbami olejno-żywicznymi.

Ramy.

9. Usunięcie wtórnych powłok malarskich.
10. Dezynsekcja.
11. Wypełnienie drobnych ubytków drewna szpachlówką akrylową.
12. Projekt i wykonanie nowego zwieńczenia.
13. Pomalowanie struktury farbami olejnymi w kolorze odpowiadającym pierwotnemu wystrojowi.
14. Montaż obrazów w ramie.
15. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej z przebiegu prac.

5.5. Feretron z obrazami MB Łaskawej i Przemienienia Pańskiego.

Obrazy.

1. Demontaż obrazów z ramy i zdjęcie z krosien.
2. Oczyszczenie powierzchni z brudu i kurzu.
3. Usunięcie werniksu i pociemniałych retuszy, chemicznie.
4. Reperacja uszkodzeń oryginalnego płótna.
5. Prostowanie deformacji płótna i próba likwidacji miseczkowatych odkształceń warstwy malarskiej.
6. Założenie kitów ubytkach gruntu.
7. Położenie werniksu retuszerskiego.
8. Punktowanie przetarć i ubytków warstwy malarskiej farbami olejno-żywicznymi.
9. Położenie werniksu końcowego.

Ramy.

10. Usunięcie wtórnych powłok malarskich.
11. Dezynsekcja metodą iniekcji w otwory po żerowaniu owadów.
12. Wypełnienie drobnych ubytków drewna szpachlówką akrylową.
13. Pomalowanie struktury farbami olejnymi w kolorze odpowiadającym pierwotnemu wystrojowi.
14. Montaż obrazów w ramie.
15. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej z przebiegu prac.

5.6. Żyrandol.

1. Demontaż żyrandola.
2. Oczyszczenie elementów metalowych – chemicznie i mechanicznie.

3. Oczyszczenie elementów ze szkła – woda z dodatkiem detergentu.
4. Złączenie galwaniczne ramion żyrandola.
5. Wymiana oprawy żarówek na szklane.
6. Uzupełnienie zawieszek kryształowych.
7. Wykonanie nowej instalacji elektrycznej. Zastosowanie przewodów o odpowiednich przekrojach i jakości izolacji , dobranej kolorystycznie.
7. Ewentualna wymiana liny zawiesi i montaż żyrandola w kościele.

Ołtarz główny.

Ołtarz boczny, prawy.

Prospekt organowy.

Feretron z obrazami śś. Urszuli i Łukasza

Feretron z obrazami Przemienienie Pańskie i MB Łaskawa

Żyrandol.

